

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. Teoretyczne aspekty nauki o zarządzaniu środowiskiem	11
1.1. Podstawowe pojęcia w nauce o zarządzaniu środowiskiem	11
1.2. Koncepcja systemu zarządzania środowiskiem	18
1.3. Analiza makrosystemu społeczeństwo – gospodarka – środowisko jako obiektu zarządzania	25
1.3.1. System społeczeństwo	25
1.3.2. System gospodarka	30
1.3.3. System środowisko	32
Rozdział 2. Regulacje ogólnoprawne	38
2.1. Regulacje o charakterze ustrojowym	39
2.2. Regulacje międzynarodowe i unijne	43
2.3. Odpowiedzialność prawna w gospodarowaniu środowiskiem	47
2.3.1. Odpowiedzialność karna w ochronie środowiska	48
2.3.2. Odpowiedzialność karna za wykroczenia	51
2.3.3. Odpowiedzialność administracyjna	52
2.4. Regulacje prawne problemowe	53
Rozdział 3. Środki zarządzania środowiskiem	55
3.1. Organizacja systemu — organy i urzędy zarządzania środowiskiem .	55
3.1.1. Wojewoda	62
3.1.2. Samorząd województwa	63
3.1.3. Samorząd powiatowy	64
3.1.4. Samorząd gminny	65
3.2. Informacja ekologiczna	oo
3.2.1. Istota i znaczenie informacji w systemie zarządzania środowiskiem	
3.2.2. System informacji o środowisku w Unii Europejskiej	...69
3.2.3. System informacji o środowisku w Polsce — Państwowy Monitoring	
środowiska	
3.3. Nakłady na ochronę środowiska	...76
3.3.1. Definicja i wielkość nakładów na ochronę środowiska	...76
3.3.2. Nakłady na ochronę środowiska	...78
3.3.3. Koszty bieżącej ochrony środowiska	...80
3.3.4. Wydatki gospodarstw domowych na ochronę środowiska	...82
3.4. Źródła finansowania ochrony środowiska w Polsce	...83
Rozdział 4. Wskazania polityczno-programowe	91
4.1. Polityka ekologiczna	...91
4.1.1. Teoretyczne aspekty polityki ekologicznej	...91

4.1.2.	Polityka ekologiczna państwa	... 98
4.1.3.	Polityka ekologiczna Unii Europejskiej	... 103
4.2.	Strategia zrównoważonego rozwoju	... 105
4.3.	Programowanie i planowanie	... 110
Rozdział 5. Instrumenty zarządzania środowiskiem		 119
5.1.	Klasyfikacja instrumentów zarządzania środowiskiem	... 119
5.2.	Instrumenty prawnoadministracyjne	... 121
5.3.	Proekologiczne procedury administracyjne	... 126
5.3.1.	Procedura postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowych	127
5.3.2.	Procedura oceny oddziaływania na środowisko	... 128
5.3.3.	Ocena oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów	131
5.3.4.	Inne obligatoryjne procedury administracyjne	... 132
5.4.	Instrumenty ekonomiczne	136
5.4.1.	Instrumenty o charakterze danin publicznych	... 139
5.4.2.	Opłaty produktowe i depozytowe	... 146
5.4.3.	Opłaty usługowe i administracyjne	... 149
5.4.4.	Instrumenty o charakterze sankcyjnym	... 151
5.4.5.	Instrumenty o charakterze rynkowym	154
5.4.6.	Zachęty finansowe	158
5.4.7.	Ekologiczne zabezpieczenia finansowe	159
5.5.	Instrumenty dobrowolnego stosowania	160
5.6.	Instrumenty społecznego oddziaływania	163

Rozdział 6. Zarządzanie ochroną przyrody	168	
6.1. Ochrona przyrody jako przedmiot i obiekt zarządzania.....	168	
6.2. Organy i instytucje zarządzania ochroną przyrody	178	
6.3. Narzędzia zarządzania ochroną przyrody.....	184	
Rozdział 7. Zarządzanie ochroną atmosfery	192	
7.1. Uwagi wstępne	192	
7.2. Ochrona atmosfery jako przedmiot i obiekt zarządzania.....	195	
7.3. Narzędzia zarządzania ochroną atmosfery	200	
7.3.1. Wskazania polityczno-programowe	200	
7.3.2. Instrumenty zarządzania ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu		202
7.4. Organy zarządzające i kontrolne oraz instytucje wspomagające . .	221	
Rozdział 8. Zarządzanie gospodarką wodną	224	
8.1. Charakterystyka obiektu zarządzania	224	
8.2. Narzędzia zarządzania gospodarką wodną	231	
8.2.1. Regulacje prawne	231	
8.2.2. Programy i plany	234	
8.2.3. Narzędzia informacyjne.....	237	
8.2.4. Zakazy i nakazy	238	
8.2.5. Pozwolenia wodnoprawne	238	
8.2.6. Instrumenty ekonomiczne i instrumenty społecznego oddziaływania		239
8.3. Opis systemu zarządzającego	240	
8.4. Założenia reformy systemu zarządzania gospodarką wodną	245	
Rozdział 9. Zarządzanie gospodarką odpadami	247	
9.1. Charakterystyka obiektu zarządzania	247	
9.1.1. Podział odpadów według miejsca powstawania.....	249	
9.1.2. Podział odpadów według zagrożenia dla człowieka i środowiska .	252	
9.1.3. System odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużyt- kowych		257
9.2. Narzędzia zarządzania gospodarką odpadami	260	
9.2.1. Regulacje prawne	261	
9.2.2. Plany gospodarki odpadami	265	
9.2.3. System obowiązków, nakazów, zakazów i pozwoleń	267	
9.2.4. System ewidencji odpadów	268	
9.2.5. Opłaty i zabezpieczenie finansowa.....	272	
9.2.6. Dobrowolne porozumienia i edukacja społeczeństwa	273	
9.3. Instytucje zarządzania gospodarką odpadami	274	
Rozdział 10. Zarządzanie bezpieczeństwem ekologicznym	277	
10.1. Charakterystyka obiektu zarządzania bezpieczeństwem ekologicznym		 277
10.1.1. Powodzie		 279

10.1.2.	Osuwiska	 279
10.1.3.	Susze	 281
10.1.4.	Silne wiatry	 283
10.1.5.	Awarie techniczne	 285
10.2.	Opis systemu zarządzania kryzysowego	286
10.2.1.	Organy zarządzania kryzysowego	 288
10.2.2.	Organy opiniotawczo-doradcze	 289
10.2.3.	Centra zarządzania kryzysowego	 289
10.2.4.	Instrumenty zarządzania kryzysowego	 290
10.2.5.	Instytucje reagowania kryzysowego	290
10.3.	Monitorowanie i ostrzeganie przed zagrożeniami bezpieczeństwa ekologicznego	294
10.3.1.	Służba hydrologiczno-meteorologiczna	294
10.3.2.	Ośrodki koordynacyjno-informacyjne ochrony przeciwpowodziowej	295
10.4.	Zarządzanie bezpieczeństwem użytkowania organizmów genetycznie zmodyfikowanych	297
10.4.1.	Opis obiektu zarządzania	297
10.4.2.	Instrumenty zarządzania	303
10.4.3.	Instytucje zarządzające	305

Bibliografia

307

Indeks

32
1